

Foto's: Sika

NOVITEIT IN SPORT, BEWEGEN EN ONDERWIJS

Waarom de gymzaal van Opeinde even wereldnieuws is

Tekst: **Sandra van Maanen**

Sport en spel houden ons lichaam en brein in topconditie; daarover bestaat geen enkel misverstand. Maar over eigentijdse concepten die tot beweging verleiden en het fundament leggen om een leven lang bewegen dagelijks vol te houden struikelen we nog niet bepaald. Behalve in Drachten, waar iSpace Sports onlangs zijn primeur beleefde.

Wat doe je? Blijf je aanbieden wat er al jaren is, of zet je een andere beweging in? Sportbedrijf Drachten koos voor het laatste. Er werd ingezet op revitalisatie en renovatie van een traditionele gymzaal in het dorp Opeinde – 1.750 inwoners – onder de rook van Drachten. De zaal werd voorzien van technologische gadgets: in de vloer, op de wanden en aan het plafond. Het inrichten met de nieuwe inventaris (die grotendeels elektronisch bediend wordt en afgestemd is op de laatste eisen op het gebied van ARBO-wetgeving) maakt het geheel tot een unieke, moderne, maar vooral te gekke beweegruiimte.

Van verre

Inwoners van Opeinde zijn er nog een beetje beduusd van, een paar weken na de opening van de gerenoveerde sportzaal. ‘In ons dorp zo’n interactieve zaal? En nog wel de eerste van Europa?’ Ze grepen meteen hun kans. iSpace Sports zit vast aan het dorps huis, waardoor multifunctioneel gebruik logisch is. Ook ouderen maken gebruik van de hippe zaal, want hun behoefte om aan te sluiten bij de moderne digitale wereld bestaat wel degelijk! Dankzij de multifunctionaliteit en gebruikte internettoepassingen zijn activiteiten binnen het sociale domein (zoals discoavonden en het kijken van sportwedstrijden op een grote muur) snel en makkelijk te organiseren. Het is ‘bijvangst’, een positief effect waarmee het interdisciplinaire karakter van sport en bewegen zichtbaar wordt. Van verre komen belangstellenden uit de wereld van sport en bewegen een kijkje nemen. Hoe is die zaal, waar beeld-, licht- en geluidseffecten je stimuleren om in

beweging te komen, waar je spelenderwijs uitgenodigd wordt je grenzen te verleggen? H  l  ne Popping, directeur Sport & Bewegen van Sportbedrijf Drachten, voelde samen met een aantal collega’s uit het bewegingsonderwijs al een tijdje de noodzaak om het (lokale) gymonderwijs door te ontwikkelen.

Ook ouderen maken gebruik van de hippe zaal, hun behoefte om aan te sluiten bij de moderne digitale wereld bestaat wel degelijk!

“Maar hoe kun je in zalen waar de materialen en omgeving sinds jaar en dag voorspelbaar zijn lessen spannend maken en meer beleving bieden? Er iets aan toevoegen of verbeteren had enig effect, maar zette voor het geheel weinig zoden aan de dijk.” Popping wist ook wel dat in de praktijk veel toestellen zoals de brug, de rekstokken, et cetera ongebruikt in de berging blijven staan. “De meeste meesters en juffen in het basisonderwijs bieden liever spelletjes zoals het welbekende trefbal aan.” Gaming en beleving zijn de trends. Precies daarin zag Sportbedrijf Drachten de kans om kinderen intrinsiek te motiveren voor sport en bewegen. Popping: “We geloven bovendien in experimenteel onderwijs, dat

ruimte laat voor talenten en persoonlijke interesses. Juist die twee waarden hebben effect op intrinsieke motivatie voor beweging. Kinderen die op jonge leeftijd leren dat bewegen leuk is, zullen langer doorgaan met sporten en dit liefst een leven lang doen!”

Popping constateerde samen met haar collega’s in een inmiddels gevormd expertteam dat de discussie over ‘zinvol’ bewegen weliswaar goed op gang kwam, maar dat de

H  l  ne Popping, directeur Sport & Bewegen van Sportbedrijf Drachten

denkers soms een duwtje in de rug nodig hadden. Sportbedrijf Drachten besloot daarop samen met een aantal leveranciers te investeren in innovatie. Het feit dat Sportbedrijf Drachten in 2014 de exploitatie en het onderhoud van een groter aantal

Het moet raar lopen wil het iSpace-concept tot Opeinde beperkt blijven

gemeentelijke gymzalen onder haar hoede kreeg, voedde de behoefte om zelf keuzes te maken, de kans om te pionieren te benutten. “De zaal in Opeinde was aan renovatie toe. Een uitgelezen kans om woorden in daden om te zetten.”

Hightech en splinternieuw

iSpace Sports Opeinde kreeg als eerste in Europa een nieuwe sportvloer met oplichtende en dynamische ledbelijning/-verlichting, projectie op wanden en de sport-

vloer, de laatste trends in sporttoestellen en attractieve en trendy spelmaterialen. Hightech en splinternieuw. En dat in een veertig jaar oude gymzaal! Wanden kregen geluidsabsorberende en zachte wandbekleding waardoor de veiligheid, maar ook de

akoestiek die voor gaming buitengewoon relevant is, sterk verbeterde. De zaal kreeg windowscreens, waardoor 75 procent van het daglicht wordt buitengesloten. Dat laatste is, in de wondere wereld van gaming en beleving, een must.

“De opbrengst van de gezamenlijke inspanning van onderwijs, overheid en ondernemers levert bekijks op. Zoveel dat enige regie op bezoek wel noodzakelijk is geworden. ‘De winkel’ is geopend op afspraak, want het bewegingsonderwijs moet uiteraard gewoon worden gegeven”, zegt Popping. Het moet raar lopen wil het iSpace-concept tot Opeinde beperkt blijven. Er zijn meer zalen waar Popping en de partners mogelijkheden zien. In Drachten is iSpace Sports in de aanbesteding van de nieuwe gymzaal De Waring meegenomen.

Benieuwd is Sportbedrijf Drachten naar het effect van de zaal op de motorische vaardigheid van kinderen. Wat doet het concept met intrinsieke motivatie? Popping: “En wat betekenen de mogelijkheden vakinhoudelijk en creatief? Wat doet het aanbod met kinderen, wat betekent dit feitelijk voor

Onze jongste generatie is dankzij gaming en sociale media vooral visueel ingesteld; het wordt pas leuk als je van alles kunt ‘belevén’ en uitdagingen kunt aangaan naar het volgende ‘level’. Voor het laatste moet je niet zijn in de duizenden traditionele gymzalen die Nederland nog rijk is. Hoezo beleving? De traditionele en uniform ingerichte gymzalen ademen nog de sfeer ten tijde van Turnvater Jahn en frontsoldaat Londo. Hoewel het vakonderwijs met zijn tijd is meegegaan en het curriculum is geïnnoveerd, bieden de traditionele zalen niet de sfeer en functionaliteit die de ‘beweger van nu’ nodig heeft.

Door in te spelen op wat kinderen van nu inspireert en motiveert, zorgt bewegen met iSpace Sports voor een optimale motorische ontwikkeling en bevordering van autonoom leren. Het concept wordt wetenschappelijk getoetst, zodat de effecten op de ontwikkeling van kinderen in kaart kunnen worden gebracht.

Voor de primeur in Friesland van iSpace Sports werkten Sika Nederland B.V./Pulastic sportvloeren uit Deventer, Nijha B.V. uit Lochem, Nenko B.V. uit Kerkrade en Sportbedrijf Drachten nauw samen.

het curriculum van de sport- en beweegopleidingen? Wat kan flexibel en innovatief worden toegevoegd aan het systeem? Wat werkt wel, wat werkt minder? Biedt de nieuwe zaal voldoende triggers op individueel en groepsniveau? En ten slotte: Wat vraagt het concept van bijvoorbeeld onze buurtsportcoaches en onderwijzers? Zij zullen in begeleiding en prestaties nieuwe wegen moeten verkennen en inslaan.”

In Drachten realiseert men zich dat voor al die zaken ondersteuning en monitoring nodig is. “Wij zijn in gesprek met wetenschappelijke instellingen en gelauwerde instituten die zich richten op zinvol bewegen, maar ook op het bereik van kinderen, de aansluiting op wat hen bezighoudt. Uiteindelijk gaat het om hun motivatie om door te gaan met bewegen, wat leidt tot een duurzame en fitte inzet in de burgermaatschappij.”

Dit is iSpace Sports!

Het concept iSpace Sports is interactief, intelligent en innovatief. Sfeer en beleving worden gecreëerd door een Pulastic sport-

vloer met oplichtende ledlijnen, projectie van nieuwe vormen van sport en spel, digitale software en toestellen afgestemd op deze innovatieve vorm van bewegen. Met deze hulpmiddelen ontstaat een droomwereld, fantasierijk en zo knap vormgegeven

**“We geloven in
experimenteel
onderwijs, dat ruimte
laat voor talenten en
persoonlijke interesses”**

dat je zonder het zelf te weten al bezig bent met bewegen en daarnaast uitgedaagd wordt je grenzen te verleggen in een attractieve en inspirerende omgeving alsof je een visje in een grote oceaan bent, of een slingerende aap in een jungle. Met de nieuwe technieken krijgt de sportomgeving een diepere

dimensie dan het traditionele lijnenspel en de decennialang niet geïnnoveerde toestellen toelaten.

Jeroen Bontenbal van Sika Pulastic, de medeontwikkelaar van iSpace Sports, zegt daarover: “In feite zijn onze sportzalen de afgelopen vijftig jaar nauwelijks veranderd. Gemiddeld zijn ze 12 x 21 meter, voorzien van hetzelfde type vloer en dezelfde belijning voor twee, drie verschillende balspellen. Tel daar een of twee wandrekken, twaalf touwen en zes ringenstellen bij op en je bent er wel zo’n beetje.”

“Kinderen vinden zo’n zaal allang niet meer aantrekkelijk, eerder saai”, weet Bontenbal vanuit zijn eigen jeugd. “We hebben gevraagd wat ze wel willen. Sporten met de Wii en Playstation 4 werden het vaakst genoemd en dat is begrijpelijk, want dat is de belevingswereld waar ze in verkeren. We proberen met iSpace Sports verder de kinderen die van nature nog niet zo geïnteresseerd zijn in beweging te verleiden met nieuwe vormen van sport- en beweegaanbod.”

Verder lezen...

Op het Visie & Beleidsplein op www.sportengemeenten.nl kunt u de volgende documenten downloaden:

‘Haagse Hogeschool (2015). Gymzaal van de toekomst, samen leren in een innovatieomgeving’ bij *Innovatie*

‘KVLO, Windesheim en Calo (2016). Al die digitalisering moeten we dat wel willen’ bij *Sportstimuleringsbeleid*

‘InnosportNL (2015). Sportinnovatie in Nederland’ bij *Innovatie*